

[Legislació, plans i documents](#) > [Documents, estudis, manifestos i trobades](#) |

JORNADES REPENSAR-BARCELONA (2005)

Miguel Ángel Bartorila

En el procés de transformació de Barcelona d'aquests darrers anys, coexisteixen reivindicacions en diversos punts de la ciutat i perspectives alternatives al model oficial de la política urbana de l'Ajuntament. Així s'estableix un espai de trobada col·lectiva per a totes les persones que s'acosten, des d'orígens diferents, a la crítica de la ciutat imposada.

Entre abril i juliol de 2005 té lloc en diversos barris de Barcelona les jornades obertes de debat "Repensar Barcelona-Recuperar la ciutat", coorganitzades pels col·lectius següents: Plataforma Veïnal Contra l'Especulació, Coordinadora Contra l'Especulació del Raval, Arquitectes Sense Fronteres, Ateneu Enciclopèdic Popular, Ciutat Cooperativa, Fundació d'Estudis Llibertaris, Oficina d'Okupació, Departament d'Antropologia de la UB, Seminari d'habitatge, espai públic i precarietat del C.S.O Miles de Viviendas, Platoniq i Sitesize.

El cicle de les jornades s'ha anat desenvolupant cada setmana en un local representatiu en diversos barris. Tal com diu Mar Vallecillos, del Periódico de Catalunya, és una mena d'universitat popular itinerant que articula moviments socials, intel·lectuals i experts i que crea un espai per a les reivindicacions veïnals de Barcelona.

Els diversos col·lectius i entitats organitzadores van estructurar la proposta de les jornades de la manera següent: (1) Creant, per mitjà d'un grup heterogeni, una llista de diversos temes d'informació, difusió i reflexió sobre els conflictes i les possibilitats de la vida a la ciutat. Convocant-hi el màxim nombre de participants i involucrant-hi persones amb coneixements i experiències específics (tècnics, professors universitaris, historiadors, especialistes en temes urbans i socials). (2) Impulsant debats, diàleg i intercanvi d'idees entre tots els participants per promoure la formació. Trencant fronteres entre les disciplines teòriques i els habitants amb la presentació dels discursos que hi ha sobre el model de ciutat. (3) Produint documents que recullen les experiències i les informacions útils per als diversos col·lectius i que responguin a les seves inquietuds. Entre totes les maneres proposades, es va plantejar d'elaborar una carta municipal totalment diferent de la que ha estat proposada, on s'expressin els desigs i les necessitats pròpies de la ciutat de Barcelona.

Reflexionar, debatre, transmetre... sentir la ciutat

Els objectius d'aquestes jornades han estat obrir el debat i establir un conjunt de criteris i d'idees que permetin reflexionar sobre les diverses maneres de fer front a les problemàtiques urbanes, i harmonitzar una sèrie de coneixements, propostes i idees amb què es pugui establir el model de ciutat que es vol i, d'aquesta manera, definir què cal fer i com es pot treballar.

Aquesta iniciativa va promoure la cerca i la producció creativa de formes d'anàlisi o alternatives, a partir de les quals es pogués elaborar un discurs urbà crític. Els diversos col·lectius i entitats han organitzat aquestes jornades de reflexió des de múltiples aspectes (història, antropologia, arquitectura, urbanisme, economia, ecologia, cultura i moviments veïnals). Amb aquesta finalitat es van proposar els eixos o blocs temàtics següents: 1) Participació, autogestió i autoconstrucció; 2) Vida i cultura urbana a la metròpoli; 3) Economia i ecologia; densitat i usos (entorn i territori, conurbació, espai urbà, rural), i 4) Propietat, ús, possessió / dret a la ciutat (habitatge, ocupació, especulació i gentrificació). Cada bloc temàtic ha estat desenvolupat en diferents sessions i ha inclòs un ric ventall de temes i de ponents.

Can Ricart per a la ciutat

El projecte oficial de Can Ricart, a l'àrea **22@ DE POBLENOU**, preveu substituir les antigues naus per edificis d'oficines, mentre que la plataforma d'entitats i veïnal demana que es preservi en conjunt. Del conflicte ha emergit un moviment urbà molt variat que va posar de manifesta la importància del patrimoni no tan sols com a element físic, sinó també com a element intangible. El patrimoni intangible, definit per la plataforma Salvem Can Ricart, ha revelat el potencial de futur d'aquest espai urbà únic, és a dir, un teixit social, productiu i creatiu.

L'Ajuntament de Barcelona va notificar el 2 de desembre l'ordre de suspensió de la llicència d'enderrocament de les naus que integren el conjunt fabril de Can Ricart. D'altra banda, cal decidir quins elements es preservaran. L'ordre de suspensió de la llicència d'enderrocament s'emmarca al Pla especial de patrimoni industrial del Poblenou, que

desenvolupa la societat municipal 22@ juntament amb el Museu d'Història de la Ciutat.

Durant més de deu mesos, la comissió Salvem Can Ricart, integrada per més de quaranta entitats i col·lectius del Poblenou ha dut a terme diverses activitats amb la intenció de donar a conèixer les seves reivindicacions, des de visites guiades fins a assemblees de veïns. El 16 de desembre, la comissió va convocar una manifestació a la Rambla del Poblenou sota el lema "Can Ricart per a la ciutat". La proposta es va presentar com un espai perquè els ciutadans facin ciutat, on puguin aixecar la veu i expressar les seves idees sobre com volen que siguin els espais on habiten.

Cloenda de les jornades

La clausura de setze setmanes de debat lliure i intens va tenir lloc al Forat de la Vergonya el 22 de juliol, amb un taller de propostes i valoració de les jornades i una sardinada per a tots. La plataforma valora molt positivament la gran disposició que van mostrar els convidats a l'hora de participar al debat i de reflexionar col·lectivament. El taller ha esdevingut l'àmbit d'expressió de noves maneres de fer i pensar la ciutat.

La contextualització de l'urbanisme a Barcelona, examen postfòrum

L'Ajuntament de Barcelona, després d'haver fet les grans obres de l'any 2004, ha presentat projectes menors prioritaris, com ara la renovació integral de cent carrers i de les "zones 30" i la revisió de l'espai públic com a objectiu del vandalisme, una iniciativa que ha desenvolupat conjuntament amb el FAD. Des de l'oposició, Xavier Trias (Convergència i Unió, CiU) va qüestionar que "el model de ciutat es basa en l'urbanisme dur, en la cultura de l'esdeveniment i de festa i en el turisme a gran escala".

Joan Roig, vocal de cultura del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya (COAC), va parlar del model BCN-2, del Fòrum com un espai públic generós i obert i, a més, vinculat a la sostenibilitat. En el marc de les Jornades Barcelona-Madrid Arquitectures, que van tenir lloc al maig a la seu del COAC, es va posar demanifest la gran diferència entre totes dues ciutats pel que fa als respectius models de creixement urbà. Els arquitectes van coincidir a criticar els excessos de poder a l'hora de contractar arquitectes de reputació internacional i per això Juli Capella, president del Fad, va dir: "Ha esdevingut un recurs del poder per ocultar les coses que no són resoltes".

Es va examinar, així, la Barcelona postfòrum: arquitectes, dissenyadors i urbanistes van criticar el desaprofitament de l'espai públic i l'augment d'edificis alts i de distribució dispersa. Les grans torres es presentaven com a reclam empresarial i turístic. Félix Arranz, membre de l'Associació Interdisciplinària del Disseny de l'espai del FAD (ARQ-INFAD), va opinar que "forma part de l'intercanvi de la cultura global, però hem de veure si Barcelona absorbeix aquests edificis". La transformació de l' skyline de Barcelona s'ha fet a les noves àrees d'activitat econòmica de la ciutat, com el **FÒRUM**, **SAGRERA** I **GRAN VIA-HOSPITALET**. Emporis situava Barcelona com la cinquena ciutat amb més activitat constructora d'edificis de dotze o més plantes, un total de 453 entre els acabats, els que s'estan construint i els que estan en fase de projecte. Segons el parer dels arquitectes i dels urbanistes, si no hi ha prou control correm el risc que es produeixin desequilibris socials i que es perdi la qualitat de l'espai públic.

Durant el 2005 es van presentar els llibres Elogi del vianant, del professor d'Antropologia Social Manuel Delgado, Barcelona, com era, com és, de Josep maria Huertas, historiador i periodista, i El modelo Barcelona: un examen crítico, del catedràtic de Geografia Humana Horacio Capel. Oriol Bohigas reflexiona sobre aquest últim títol: "El model és només la metodologia ... el puc resumir en aquests punts: acció basada en el projecte de l'espai públic com a lloc urbà i col·lectiu per excel·lència ... reconstrucció de la ciutat existent en comptes d'expansió, compacitat i continuïtat urbana en contra de la suburbialització ... encara que els últims temps està canviant substancialment, amb l'equívoc protagonisme dels moderns monuments arquitectònics enfront de l'espai públic."

Més informació

www.repensarbarcelona.org

www.salvemcanricart.org

<http://www.sitesize.net/coordinadoraraval/dossierviolencaimmobiliaria/dossierviolencaimmobilia.htm>

www.emporis.com/en/bu/sk/st/sr

www.bcn.es/urbanisme

Continguts relacionats

[JORNADES REPENSAR BARCELONA \(2005\)](#)